

Analgetika s adjuvans – kombinovaná analgetika s kofeinem

Thomas Weiser, PhD

Organizace Cochrane Collaboration provedla srovnání analgetických účinků běžného analgetika s kombinací téhož analgetika a kofeinu. U všech sledovaných bolestivých stavů se přidáním kofeinu výrazně zvýšil podíl pacientů, u nichž došlo k účinné úlevě od bolesti. Autoři nenalezli žádná hlášení závažných nežádoucích příhod souvisejících s analgetikem či kofeinem.

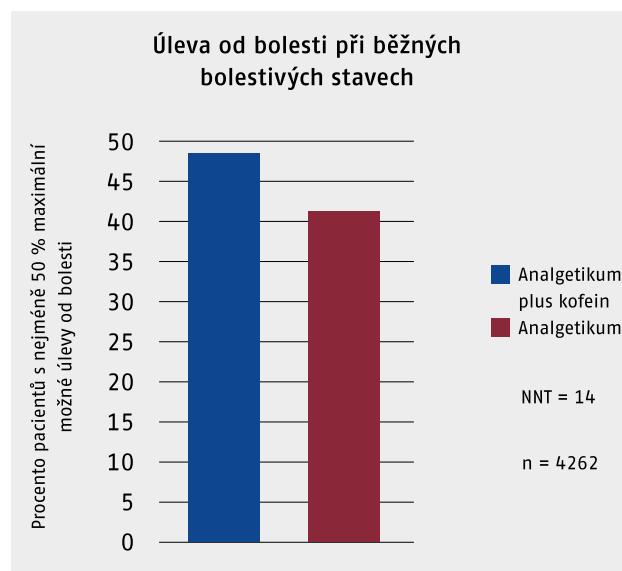
Účinek dávky analgetika v kombinaci se 100 mg kofeinu odpovídá přibližně dvounásobné dávce analgetika bez kofeinu. Kofein je v běžných množstvích velmi bezpečný a dobře snášený. Možnost snížit množství analgetika přidáním kofeinu je u léků proti bolesti přínosem.

Kombinování léčivých přípravků s různými mechanismy účinku má dlouhou tradici. Farmakolog Emil Bürgi publikoval články o cílených kombinacích účinných látek již na počátku 20. století a v roce 1938 vydal v německém jazyce knihu „Kombinace léčivých přípravků“. Již tehdy byly na trhu léky proti bolesti s kofeinem přidáním jako adjuvans k analgetiku.

Úleva od bolesti při běžných bolestivých stavech

Organizace Cochrane Collaboration provedla srovnání analgetických účinků běžného analgetika s kombinací téhož analgetika a kofeinu [1]. Autoři vyhodnotili 25 studií s celkovým počtem 4 262 účastníků. U všech sledovaných bolestivých stavů se při přidání kofeinu výrazně zvýšil podíl pacientů, u nichž došlo k účinné úlevě od bolesti (**viz obr. 1**):

- 48 % účastníků hlásilo nejméně 50 % maximální možné úlevy od bolesti po užití analgetika spolu s kofeinem (1 033 z 2 136; rozpětí 26 % až 83 %).
- 41 % účastníků hlásilo nejméně 50 % maximální možné úlevy od bolesti po užití analgetika bez kofeinu (877 z 2 126; rozpětí 6 % až 66 %).
- RR pro kombinaci analgetika a kofeinu byl 1,2 (95% interval spolehlivosti, 1,1 až 1,3) a NNT byl 14 (9,9 až 24).

Obr. 1: U všech sledovaných bolestivých stavů se při přidání kofeinu výrazně zvýšil podíl pacientů, u nichž došlo k účinné úlevě od bolesti

Úleva od bolesti byla ještě výraznější u migrény nebo bolesti hlavy tenzního typu

Pozitivní účinek na omezení bolesti ještě vzrostl při uvážení bolestí hlavy (migrény a bolesti hlavy tenzního typu):

- 33 % účastníků hlásilo nejméně 50 % maximální možné úlevy od bolesti po užití kombinace analgetika a kofeinu (242 ze 740; rozpětí 25 % až 83 %).
- 25 % účastníků hlásilo nejméně 50 % maximální možné úlevy od bolesti po užití analgetika bez kofeinu (172 ze 763; rozpětí 21 % až 43 %).
- RR pro kombinaci analgetika a kofeinu byl 1,3 (95% interval spolehlivosti, 1,1 až 1,5)

interval spolehlivosti, 1,1 až 1,5) a NNT byl 13 (8,3 až 34).

Jasný byl také rozdíl v pooperační bolesti, při které byl pozitivní účinek na úlevu od bolesti 60 % v porovnání s 51 %.

Jak množství přidaného kofeinu ovlivňuje účinek?

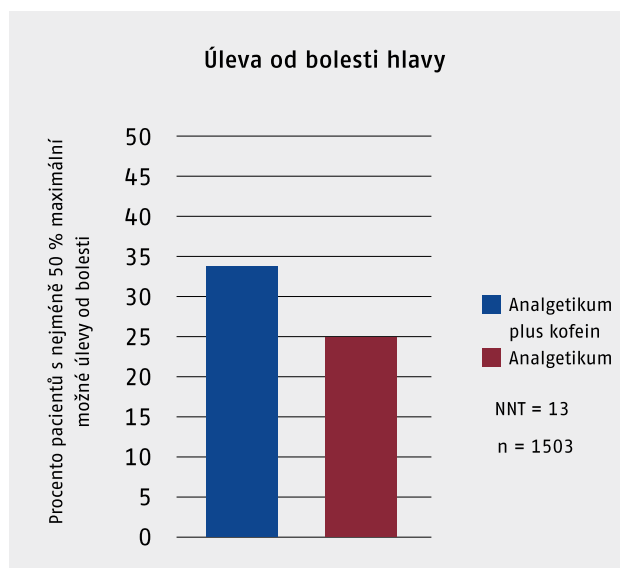
V posuzovaných studiích byl kofein k analgetiku přidáván v dávkách od 50 do 260 mg. Ve většině studií bylo k jedné dávce přidáno 100 až 200 mg kofeinu. Pouze v jedné studii byla hodnocena variabilní dávka kofeinu přidávaná k dávce 200 mg ibuprofenu. Tato studie vykázala stejné výsledky jako ostatní: dávky kofeinu 65 mg a nižší nevykazovaly zvýšení analgetického účinku, zatímco dávky 100 až 200 mg vedly k výrazně větší úlevě od bolesti. Toto zjištění se také odráží v dávkování aktuálních standardních přípravků, z nichž většina obsahuje 100 mg kofeinu.

Jak dobře snášené jsou tyto kombinované přípravky?

Autoři tohoto přehledu 25 studií provedeného organizací Cochrane Collaboration nenalezli žádná hlášení závažných nežádoucích příhod souvisejících s analgetikem či kofeinem. Dospěli tudíž ke stejnému závěru jako Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), z jehož hodnocení vyplynulo, že je nepravděpodobné, že škodlivý účinek přidání kofeinu k analgetiku je nepravděpodobný – pokud se dodržuje doporučené dávkování.

Shrnutí

Analgetika s kofeinem jsou při léčbě akutní bolesti superiorní analgetikům bez kofeinu, aniž by vykazovala relevantní zvýšené riziko nežádoucích účinků!

Obr. 2: Analgetika s obsahem kofeinu také vykazovala mnohem větší úlevu od bolesti hlavy.

Literatura

1. Derry CJ, Derry S., Moore RA. Caffeine as an analgesic adjuvant for acute pain in adults, 2014. doi: 10.1002/14651858.cd009281.pub3.

Střet zájmů: T. Weiser je zaměstnancem společnosti Sanofi.

Poskytnutí informací: Přípravu lékařského textu a publikaci financuje Sanofi Aventis Deutschland GmbH.

Informace týkající se rukopisů

Odesláno dne: 23.11.2020

Přijato dne: 01.01.2020

Publikováno dne: 16.08.2021